

«LYTT TIL ERFARNE FJELLFOLK»

Dette Hellige evangelium står skrevet hos evangelisten Matteus i det 25.kapittel og i versene 1-13.

¹ Da kan himmelriket sammenlignes med ti brudepiker som tok oljelampene sine og gikk ut for å møte brudgommen. ² Fem av dem var uforstandige, og fem var kloke. ³ De uforstandige tok med seg lampene sine, men ikke olje. ⁴ Men de kloke tok med seg kanner med olje sammen med lampene. ⁵ Da det trakk ut før brudgommen kom, ble de alle trette og sovnet.

⁶ Men ved midnatt lød et rop:
'Brudgommen kommer! Gå og møt ham!'

⁷ Da våknet alle brudepikene og gjorde

lampene i stand. ⁸ Men de uforstandige sa til de kloke: 'Gi oss litt av oljen deres, for lampene våre slukner.' ⁹ 'Nei', svarte de kloke, 'det blir ikke nok til både oss og dere, gå heller til kjøpmannen og kjøp selv!'

¹⁰ Mens de var borte for å kjøpe, kom brudgommen, og de som var forberedt, gikk sammen med ham inn til bryllupet, og døren ble stengt. ¹¹ Senere kom også de andre brudepikene og sa: 'Herre, herre, lukk opp for oss!' ¹² Men han svarte: 'Sannelig, jeg sier dere: Jeg kjenner dere ikke.'

¹³ Så våk da, for dere kjenner ikke dagen eller timen.

Slik lyder Det Hellige evangelium.

*

Er du god på planlegging? Eller er du blant dem som tar det som det kommer?

Prekenen skal i dag, som alltid, handle om livet, men den skal først og fremst handle om betydningen av å være forberedt på den siste etappen av vårt livsløp og på det som venter oss i den andre enden.

*

Vi mennesker er svært forskjellige hva planleggingsevne angår. Et «snapshot» av familier, skoler og arbeidsplasser ville demonstrert dette med all tydelighet. Noen ganger er vår ulikhet til glede og velsignelse, andre ganger til stor frustrasjon og fortvilelse. Dette **kan** ha med personlighet å gjøre, men det **kan også** dreie seg om vaner og oppdragelse.

En bonde jeg kjente i min barndom er en god illustrasjon på dette. Han kom alltid for sent til møter og avtaler. På dette punktet var han totalt uhelbredelig! Til alles store forbauselse var han omsluttet av en rekke forsvarsadvokater som lappet over hans personlighetsbrister. «Han har jo fjøset», sa de unnskyldende. Det er derfor han er sen». Men saken var at mannen forble den samme også etter at han ble pensjonist og hadde overdratt driften til sønnen. Han var konstant på etterskudd. Og så har jeg flere eksempler på mennesker som til de grader befinner seg i det stikk motsatte hjørne. «Kona mi er nærmest nevrotisk», uttalte en mann fortvilet. «Hun raker jo løvet før det er falt ned»! Slik kunne vi fortsatt.

*

Slik jeg ser det, handler preteksten i dag nettopp om dette. Om god og dårlig planlegging. I dette tilfelle reiseplanlegging. Når vi skal reise et sted, handler det ikke bare om en best mulig reiseopplevelse, men også om å forsikre seg om å nå helt frem til destinasjonen. Vi må sikre oss god reiseproviant og alt annet som kreves.

Jesus gir oss noen råd på vår livsvandring. Gode råd kan være viktige å ta med seg. Vi som har kjørt bil noen år vet at det finnes mange slags veiskilter. Disse regulerer trafikken og er til for å skjelne mellom god og meningsløs atferd. Det er forbudsskilt, påbudsskilt, opplysningsskilt og varselskilt. I dagens tekst tror jeg vi møter et åndelig varselskilt, ja, kanskje et full stoppskilt. Stopp helt opp, før du går videre! Det som skjer nå

er avgjørende for hva du støter på litt lenger fremme!

Hvem husker ikke fjellvettreglene som dukket opp på TV-skjermen ved påsketider? «Lytt til erfarne fjellfolk», var en av dem. Det er klokt å lytte til erfarne mennesker som har noe viktig å fortelle oss om både de indre og ytre landskap. «Farfar har vore her før», synger Odd Nordstoga så vakkert. Det finnes noe å lære, som gjør at vi ikke blir hengende etter på veien og som hindrer oss i å nå helt frem!

*

Jesus snakker ikke om hva som helst i denne lignelsen. Temaet er «himmelriket». Om

begrepene «himmelriket» og «Guds rike» brukes litt forskjellig i Bibelen, alt avhengig av sammenhengen, handler det det i denne sammenhengen om det som skal skje i de siste tider og som avgjøre vil avgjøre vår evige livsskjebne. Matteus bruker to hele kapitler på å beskrive endetiden. Vi tildeles viktig informasjon som gjør oss forberedt på det som venter oss ved reisens slutt. Vår siste dag kjenner vi ikke til. Den kommer like uforberedt og uønsket på oss som en tyv om natten. Som en ubuden gjest.

*

For at å bane vei inn i tilhørernes hjerter, tanker og sinn, gjør Jesus bruk av bryllupsmetaforen. En **metafor** er et ord,

språklig uttrykk eller billedspråk som har overført betydning. Den omtaler én ting for å uttrykke noe annet. Det er altså ikke bryllupet i seg selv som har betydning her. Når Jesus snakker om bryllupet så drar han med seg den forestillingsverden som brylluper impliserte i datiden og ikke i Østenstad i 2018. Og det er ikke godt å vite hvor mye av dette som er relevant å grave i for å forstå essensen av hans budskap.

«Da kan himmelriket sammenlignes med», sier Jesus før han fortsetter. Ordet «da» peker tilbake til fortellingen i kapitlet foran, om den ukloke tjeneren som var uforberedt på at husherren skulle komme igjen. Derfor er det tydelig at Jesu, vår Herres, gjenkomst også er rammen for «vår» fortelling. Det er

en Han selv som står frem som «husherre» og «brudgom» i disse to tekstene.

Men hvem er nå disse brudepikene? Er det hvilke som helst mennesker? Nei, jeg tror faktisk ikke det. Jeg tror brudepikene illustrerer en tilknytning til den kristne menighet. Menigheten blir flere steder i Det nye testamente omtalt som bruden.

Menigheten og Kristus fremstår altså i det store helhetsbildet som henholdsvis brud og brudgom. Derfor har brudepikene en tilknytning til både brud og brudgom.

Dette er et sterkt bilde. Ja, langt sterkere enn det vi kanskje tror. Etter noen år i Etiopia, som i likhet med datidens Israel er en semittisk kulturtradisjon, vet jeg at

forholdet mellom brud og brudgom var et familieanliggende. Bruden var ikke hvem som helst. Den brudgommen valgte som brud var valgt med omhu. Han valgte den han ville ha! Det er noe å tenke på i kirkebenkene i dag. Kristus, brudgommen er glad i oss, menigheten, som i kollektiv forstand er bruden! Og brudepikene som tilhørte det store brudfølge var heller ikke ubetydelige skikkelser! De hadde også sin rolle i sammenhengen!

Ikke sjelden måtte brudgommen måtte også betale et stort vederlag for å få sin brud. Det er i samme forestillingsverden Hebreerbrevets forfatter beveger seg i når han sier at Kristus «kjøpte oss (menigheten) med sitt blod». Vi om tilhører Kristus er verdifulle i hans øyne. Han har kjøpt oss,

betalt dyrt for oss, og han vil slett ikke miste oss. Denne dimensjonen bør klinge med når vi leser denne teksten. Det er ingen tyrannisk Kristus som varsler sin gjenkomst, men det er en venn som kommer tilbake til sine egne.

En teolog skrev en gang følgende da han skulle beskrive Jesu gjenkomst til dom. Dette er nokså befriende: «Den som i dette liv tar sin tilflukt til frelseren Jesus, skal ikke frykte dommeren Jesus, for når dommeren Jesus kommer, er det jo frelseren Jesus som kommer igjen». Det er altså ikke en annen Jesus som kommer til oss, en annen versjon, men samme person.

*

Litt mer om brudepikene. Hvilken funksjon hadde de i denne sammenhengen? Alle ti tilhørte bryllupsfølget og var inviterte gjester. Det er helt tydelig at de hadde en seremoniell rolle som lampebærere for brudgommen.

Så sovnet de. Det er ikke noe dramatikk i dette. Søvn trenger vi alle. Men problemet var at de var åndelig sovende. De var ikke klar for det som møtte dem da de våknet opp fra sin fysiske søvn. De ukloke hadde glemt reservekannene med olje. Når varselsignalet kom, skulle de skru opp veiken så lyset flammet opp da de skulle møte brudgommen. Det gikk galt for dem. De kloke hadde ikke nok olje til å hjelpe de stakkars ukloke som manglet olje.

*

Hva betyr dette for oss? Det betyr ikke at vi skal begi oss inn på gjerningsrettferdighetens vei, at vi skal gjøre forsøk på å frelse oss selv ved gode gjerninger. Gud trenger ikke vår hjelp til å frelse oss, men våre gjerninger er en av Guds måter å hjelpe våre medmennesker på. Han hjelper gjennom oss!

Jeg tror heller det handler om en åndelig investering, om å søke innover mot Gud. Å søke innover mot det som kan styrke vår tro og våre liv. For å forbli brennende, trenger vi å leve tett på Ham som selv er lyset. Å ernære seg selv av Ordet, nådemidlene og det kristne fellesskap. Her ligger det mange hemmeligheter skjult.

De store vekkelser i kirkehistorien kom ikke av seg selv, men de kom ved at Guds folk ble satt i brann og ved at andre mennesker gjennom dem blir berørt. 17 år med intens marxistisk propaganda klarte ikke å drepe den etiopiske Mekane Yesus-kirken. Prester og predikanter ble i perioder satt i fengsel, kirker ble brent eller stengt, gudstjenester var i perioder forbudt. Hva skjedde da? Kirken vokste raskere enn noen gang! Menigheten fikk en hunger etter å høre Guds ord. Lekfolk møttes i smug i søppelhull under jorda på morgenen, mens medkristne stod i vakt. De vitnet på markedsplassen, i hjemmene, de hjalp hverandre. Billedlig talt var elven så full av vann at den fløt over. Den fant nye retninger. I dag er det en kirke på over 8 millioner medlemmer. Det er en fryd å preke for dem hver gang jeg er på besøk.

Du hører risling av bibelblader, og det noteres så blekket spruter! Ved å leve tett på kildene, holder de seg selv våkne. Og gjennom dette blir de også smittefarlige kristne. Andre blir også berørt av deres liv og vitnesbyrd. Kirken er full av liv!

*

Vi skal en gang dø! Kristus kommer igjen! Hva som kommer først, vet vi ikke. Men dagens tekst utfordrer oss på å være beredt til å møte Ham. Teksten viser oss et alvor. Det vil komme et skille midt gjennom Guds menighet. Noen blir med, mens andre blir værende igjen. Det er ikke vår oppgave å avgjøre hvem som er innenfor og utenfor,

men det er våre oppgave å være beredt. Det er også vår oppgave å få andre med oss!

Noen vil kanskje innvende at det er en tyrannisk Gud vi har foran oss. Hvordan kan han stenge noen ute? Svaret er at kjærligheten er en rød tråd gjennom Bibelen. Frelseskongen av Davids ætt, som Gud sendte for vår skyld, han kom. Og det er den samme kongen som kommer igjen! Han strekker ut sin hånd til deg! Kom! Han vil av hele sitt hjerte at du skal være med!

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var, er og blir, en sann Gud, fra evighet til evighet. Amen.

*